

Nota Kaders 2020-2023

Inhoudsopgave

1	Beleidsmatige uitgangspunten.....	3
2	Financiële uitgangspunten	5
3	Toelichting structurele effecten jaarrekening en autonome ontwikkelingen	9
	Bijlage 1 - Kaders & uitgangspunten programmabegroting 2020-2023	25

1 Beleidsmatige uitgangspunten

1.1 Nota Kaders 2020-2023

De Nota Kaders vormt de aftrap van de jaarlijkse beleids- en planning & control cyclus van de gemeente Valkenswaard. De Nota Kaders is daarmee primair het document waarin strategische keuzes worden gemaakt voor de toekomst en de integrale afweging van beleid vorm krijgt. Middels deze Nota Kaders 2020-2023 doet het college voorstellen aan de gemeenteraad met het oog op de meerjarenprogrammabegroting 2020-2023. Daarnaast kan de gemeenteraad het college bij de behandeling van de Nota Kaders specifieke beleidsopdrachten geven die dienen te worden uitgewerkt ter voorbereiding op de Programmabegroting 2020-2023.

De Nota Kaders 2020-2023 is een bijzondere Nota Kaders. Het is namelijk de eerste Nota Kaders waarin de ambities uit het collegeprogramma 'Kiezen voor de Toekomst 2018-2022' een plek krijgen. Daarnaast is deze Nota Kaders om een tweede reden bijzonder, namelijk vanwege de grote financiële opgave waarvoor de gemeente Valkenswaard de komende jaren staat. Gelet op een aantal autonome ontwikkelingen en de ontwikkeling in het sociaal domein staat Valkenswaard voor de uitdaging om enerzijds invulling te geven aan de ambities uit de Toekomstvisie 2030 en het collegeprogramma en anderzijds een gezonde financiële situatie. Bij ongewijzigd beleid ontstaat een negatieve bandbreedte, hetgeen wettelijk niet is toegestaan. Daarnaast betekent een financieel tekort ook risico voor het voorzieningenaanbod in Valkenswaard omdat hier simpelweg onvoldoende middelen voor zijn. Het is daarom van het grootste belang om de financiële situatie van Valkenswaard te verbeteren.

Het is belangrijk om te beseffen dat de Nota Kaders de aanzet vormt voor de Programmabegroting 2020-2023. Op het moment van vaststellen van de Nota Kaders zijn er namelijk nog een aantal onzekerheden, waarvan de effecten pas gedurende het proces van de totstandkoming van de begroting inzichtelijk kunnen worden gemaakt. De programmabegroting 2020-2023 zal pas een definitief beeld geven van de beleidsmatige en financiële situatie van de gemeente in 2023.

1.2 Beleidsmatige uitgangspunten

De keuzes die volgen uit de Nota Kaders hebben primair het doel om uitvoering te geven aan het collegeprogramma 'Kiezen voor de Toekomst 2018-2022' en daarmee de Toekomstvisie Valkenswaard 2030. De voorliggende Nota Kaders is het eerste P&C-product van het college waarin het collegeprogramma een plek krijgt. Daarbij dient een balans gevonden te worden tussen de ambities en een gezonde financiële situatie voor de gemeente Valkenswaard.

Het financieel meerjarenperspectief is gebaseerd op ontwikkelingen zoals die op het moment van het opstellen van de Nota Kaders 2020-2023 bekend zijn. In deze Nota Kaders zijn zoals elk jaar de vrije begrotingsruimte in de begroting voor 2020 en het meerjarenperspectief tot en met 2023 gezien een aantal externe ontwikkelingen (zoals elk jaar) nog onzeker. De Nota Kaders is dan ook niet meer dan het vertrekpunt voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2020-2023.

Financieel laat het startpunt van de Nota Kaders 2020-2023 een zeer beperkte ruimte zien. Daarbij zijn er op dit moment financiële onzekerheden met oog op de meerjarenprogrammabegroting 2020-2023. Daarnaast dienen een aantal maatregelen in de financiële bandbreedte te worden opgenomen die wettelijke ontwikkelingen en autonome (maatschappelijke) ontwikkelingen betreffen en daarmee onontkoombaar zijn. Zoals bijvoorbeeld stijging van de begrotingen van verbonden partijen, de Gemeenschappelijke regeling A2 en indexering salarissen (CAO verhoging) van de medewerkers van gemeente Valkenswaard. Tevens dienen de structurele effecten uit het jaarrekeningresultaat 2018 verwerkt te worden. Na de verrekening van deze effecten ontstaat een fors negatief saldo van €1.895.000 euro in 2020. Omdat we op dit moment nog niet nauwkeurig kunnen voorspellen hoe

groot de structurele toekomstige overschrijding op het budget voor de jeugdhulp en WMO is, is het van belang om ontwikkelingen scherp te monitoren.

Door het resultaat uit de jaarrekening 2018 is de reservepositie van de gemeente Valkenswaard verslechterd. Indien, na verrekening van de autonome ontwikkelingen, geen actie wordt ondernomen, komt deze nog verder onder druk te staan. In het verleden bood de meicirculaire nog oplossingen van diverse tekorten. De verwachting is echter dat de meicirculaire geen uitkomst biedt aan de verwachte ontwikkelingen. Het college heeft daarom besloten kritisch te kijken naar de (geplande) uitgaven. Voor het lopende jaar 2019 is daarom naar ombuigingen gezocht. Deze worden meegenomen in de 1^e Berap. Voor de jaren 2020-2023 zijn ombuigingen meegenomen in de voorliggende Nota Kaders. De ombuigingen zijn in een drietal categorieën te verdelen. Ten eerste is gekeken naar ruimte in de begroting door kritisch te kijken naar een aantal budgetten en uitgaven. Ten tweede zijn mogelijkheden gezocht om anders, efficiënter te werken als ambtelijke organisatie. Tot slot zijn een aantal bestuurlijke keuzes gemaakt waarmee uitgaven worden getemperd of nieuwe inkomsten worden verworven. Door deze noodzakelijke maatregelen wordt het tekort op de bandbreedte fors naar beneden gesteld.

Ten aanzien van nieuwe wensen is kritisch afgewogen in hoeverre deze bijdragen aan het realiseren van het collegeprogramma 2018-2020 en daarmee de Toekomstvisie 2030. Daarnaast worden een aantal maatregelen in het sociaal domein genomen, die als doel hebben om de kosten op langere termijn in te dammen. Tot slot zijn een aantal nieuwe ontwikkelingen meegenomen, waarvan een deel kan worden gedekt vanuit de huidige middelen en een deel vanuit de versterkte bandbreedte.

1.3 Toekomstvisie

In 2011 is de Toekomstvisie 2030 door de gemeenteraad vastgesteld. De Toekomstvisie is daarna stap voor stap, met behulp van onze inwoners, verder uitgewerkt. De Toekomstvisie 2030 vormt de leidraad voor onze strategie en daarmee voor de beleidskeuzes die we maken voor de toekomst. De Toekomstvisie kent drie pijlers: Sociale cohesie (van onze dorpen), (inzet op) Innovatie en Leisure (vrijtijdseconomie).

Deze drie pijlers zijn in 2014 uitgewerkt in strategische keuzes op vijf thema's. Deze strategische keuzes zijn vertaald naar vijf programma's in de begroting. Per programma hebben we de kaders en beleidslijn beschreven die nodig is om onze doelstellingen te bereiken. Kort samengevat gaat het om de volgende strategische keuzes:

- Wonen: voor de korte termijn inzetten op huisvesting voor jongeren, op de middellange termijn op jonge (Brainport)gezinnen en de middelen ook volgens die prioritering inzetten.
- Werken: inzetten op met name werkgelegenheidsontwikkeling in de vrijetijdssector en de Brainportindustrie.
- Vrije tijd: impuls op verblijfsrecreatie en innovatieve leisure.
- Sociaal Domein: naast de wettelijke verplichtingen in geval van mogelijkheden voor niet-wettelijke keuzes deze met name maken richting de jongere generaties.
- Bestuur & Organisatie: fundamentele keuze voor overheidsparticipatie in beleid en communicatie.

Met het vaststellen van strategische keuzes op vijf thema's is de Toekomstvisie verder geconcretiseerd. In het collegeprogramma 2018-2022 zijn de strategische keuzes nader uitgewerkt in projecten en maatregelen. Gelet op de beperkte financiële ruimte is het van groot belang hier scherpe keuzes in te maken. Het is ook met het oog op de keuzes die worden gemaakt in de programmabegroting 2020-2023 van groot belang om scherp te zijn als het gaat om nieuwe maatregelen; ze moeten in principe de uitvoering van de vijf strategische doelen in de Toekomstvisie ondersteunen. Vanwege de financiële situatie ligt daarbij de nadruk ook op de uitvoering en het afronden van lopende projecten.

1.4 Leeswijzer

Nu de status van de Nota Kaders en de beleidsmatige en financiële uitgangspunten uiteen zijn gezet, wordt in hoofdstuk 2 de financiële ontwikkelingen uiteen gezet en worden de nieuwe voorstellen die in het financiële perspectief van de Nota Kaders zijn opgenomen voor de periode 2020-2023 benoemd. In dit hoofdstuk wordt tevens een integraal financieel kader voor de periode tot en met 2023 geschetst.

2 Financiële uitgangspunten

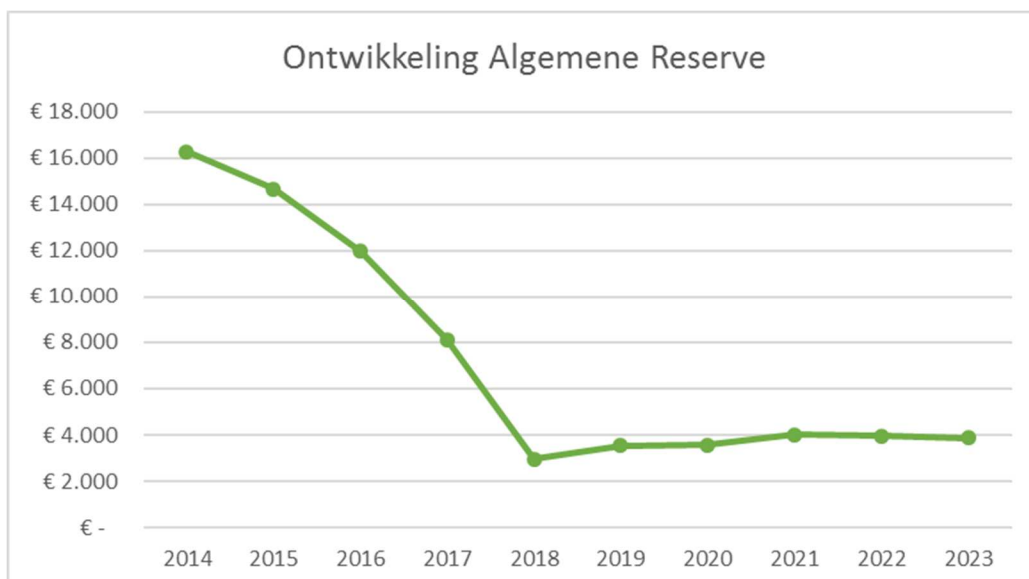
Gemeenten zijn voor hun inkomsten in grote mate afhankelijk van de Rijksoverheid. Hun grootste bronnen van inkomsten zijn de algemene uitkering uit het gemeentefonds en specifieke uitkeringen van departementen die geoormerkt zijn voor bepaalde beleidsterreinen. De voornaamste overige inkomsten betreffen rente en dividenden, inkomsten uit grondexploitatie, gemeentelijke heffingen en belastingen.

In paragraaf 2.1 wordt eerst de financiële positie van onze gemeente toegelicht. Daarbij wordt ingegaan op de vermogenspositie van onze gemeente en de wijze waarop wij omgaan met reserves en de impact die dat kan hebben op de wijze waarop wij omgaan met potentiële risico's.

Om te kunnen bepalen welke ruimte de gemeente heeft om ambities en ontwikkelingen een plek te geven in de begroting, werken we met de financiële bandbreedte die aangeeft wat meerjarig de ruimte of het tekort in onze begroting zal zijn. Als vertrekpunt is de bandbreedte na vaststelling van de begroting 2019-2022 genomen om een juist beeld te krijgen van de financiële ruimte.

2.1 Financiële positie

De Algemene Reserve is in de afgelopen periode voor verschillende doelen aangewend. Zo werden onttrekkingen gedaan voor eenmalige uitgaven voor bijvoorbeeld de Omgevingswet. Ook is een belangrijke onttrekking geweest voor het versneld afschrijven van investeringen voor maatschappelijk nut. Daarnaast werd de Algemene Reserve ingezet voor het treffen van voorzieningen voor het afdekken van tekorten op de grondexploitaties. Het resultaat over 2018 is reeds verwerkt in de ontwikkeling van de algemene reserve (onderstaand overzicht).

Claims algemene reserve

In de toekomst zijn een aantal onttrekkingen voorzien voor een aantal ontwikkelingen, ook wel als claims bestempeld. Een voorbeeld hiervan is implementatie omgevingswet.

Omschrijving uitname (x € 1.000)	Claim
Boodschappenmand	28
Slim en efficiënt organiseren	56
Stimulering woningbouwprogramma	500
Frictiekosten GRS A2	175
Implementatie omgevingswet	139
Strategisch personeelsbeleid	6
Doorontwikkeling dienstverlening/frontoffice	29
Totaal	933

Ontwikkeling algemene reserve

De afgelopen jaren is de gemeente Valkenswaard geconfronteerd met een tegenvallende jaarrekening ten opzichte van het resultaat in de begroting. Met name de tekorten in het sociaal domein hebben een beslag gelegd op de algemene reserve. Daarnaast hebben ook majeure projecten (bijv. Europalaan) een beslag gelegd op de algemene reserve. De huidige stand van de algemene reserve daalt met de huidige bandbreedte wederom. Gelet op de stand van de algemene reserve is dit een onwenselijke situatie. Indien de gemeente wordt geconfronteerd met nieuwe tekorten of veranderende economische omstandigheden (en daarmee minder inkomsten) loopt de gemeente Valkenswaard een risico. De komende jaren is onze inzet erop gericht, mede door uitvoering van het programma Transformatie Sociaal Domein, het tij te keren. Daarbij zal het college nog nagaan of voor de korte termijn maatregelen mogelijk zijn om de uitgaven in het sociaal domein te beperken om zo een verder beslag op de algemene reserve te voorkomen.

Daar staat tegenover dat vanuit vastgoed de komende jaren gemeentelijke gronden en gebouwen worden verkocht die de vermogenspositie van de gemeente zal versterken. Er zal ook bekeken worden of een deel van de middelen ontvangen van de provincie t.a.v. N69 ter hoogte van 800k kunnen worden toegevoegd aan de algemene reserve. Dit is nog niet verwerkt in bovenstaande grafiek.

2.2 Financiële bandbreedte

Uitgangspunt voor de financiële bandbreedte 2020-2023 vormt de Programmabegroting 2019-2022, inclusief amendementen. In de termijn, die verstreken is, na het op- en vaststellen van de begroting, zijn diverse externe en interne factoren van invloed geweest op het toen vastgestelde meerjarenperspectief. Hiermee rekening houdend resulteert het onderstaande overzicht. Daarnaast is rekening gehouden met de structurele effecten uit de jaarrekening.

In onderstaand overzicht bandbreedte is verwerkt:

- A. Structurele effecten concept-jaarrekening 2018
- B. Autonome & wettelijke ontwikkelingen
- C. Ombuigingsvoorstellen
- D. Bestuurlijke wensen

Bijlage 1 bevat de kaders en uitgangspunten waarbinnen de begroting 2020-2023 moet worden opgesteld.

2.4 Bandbreedte overzicht

Autonome ontwikkelingen

Bandbreedte	2020	2021	2022	2023	
Bandbreedte begroting 2019-2022	72.000	19.000	664.000	664.000	
Circulaires	-53.000	-127.000	-29.000	-29.000	
Aangepaste bandbreedte na circulaires	19.000	-108.000	635.000	635.000	
Autonoom	2020	2021	2022	2023	Nr
Doordecentralisatie OMO	€ -164.000	€ -164.000	€ -164.000	€ -164.000	1
Verbonden partij VRBZO	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	2
Verbonden partij GRSA2	€ -524.000	€ -526.000	€ -498.000	€ -498.000	2
Verbonden partij MRE	€ -12.000	€ -12.000	€ -12.000	€ -12.000	2
Verbonden partij ODZOB	€ -20.000	€ -30.000	€ -40.000	€ -50.000	2
Indexering salarissen gemeente Valkenswaard	€ -352.000	€ -352.000	€ -352.000	€ -352.000	3
Indexering pensioenafdracht gemeente Valkenswaard	€ -48.000	€ -48.000	€ -48.000	€ -48.000	3
Verkiezingen	€ -29.000	€ -29.000	€ -29.000	€ -29.000	4
Gehandicaptenparkeerkaart	€ -9.000	€ -9.000	€ -9.000	€ -9.000	5
Wettelijke uitbreiding applicatie burgerzaken	€ -30.000	€ -30.000	€ -30.000	€ -30.000	6
Taxibus	€ -90.000	€ -90.000	€ -90.000	€ -90.000	7
Abonnementstarief	€ -116.000	€ -128.000	€ -140.000	€ -152.000	8
Prijsstijging hulpmiddelen	€ -75.000	€ -100.000	€ -100.000	€ -100.000	9
Toezicht en handhaving niet basistaken	€ -28.000	€ -56.000	€ -84.000	€ -108.000	10
Regionale energiestrategie	€ -50.000	€ -	€ -	€ -	11
Natuurpark Groote Heide	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000	12
Gezonde duurzame leefomgeving	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	13
Investeringsprogramma / actualisatie reserves voorz.	PM	PM	PM	PM	
Jaarrekeningresultaat 2018 - structureel					
Sociaal Domein	€ -190.000	€ -190.000	€ -190.000	€ -190.000	14
Verzekeringen	€ -19.000	€ -19.000	€ -19.000	€ -19.000	15
Accountantskosten	€ -13.000	€ -13.000	€ -13.000	€ -13.000	16
Huren woningen	€ -30.000	€ -30.000	€ -30.000	€ -30.000	17
Totaal autonoom	€ -1.914.000	€ -1.941.000	€ -1.963.000	€ -2.009.000	
Aangepaste bandbreedte na autonoom	-1.895.000	-2.049.000	-1.328.000	-1.374.000	

Bezuinigingen / ombuigingen

Bandbreedte	2020	2021	2022	2023
Aangepaste bandbreedte na autonoom	€ -1.895.000	€ -2.049.000	€ -1.328.000	€ -1.374.000

Bezuiniging obv ruimte in begroting	2020	2021	2022	2023	Nr
Monumentenzorg	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	18
Kinderparticipatie	€ 47.000	€ 47.000	€ 47.000	€ 47.000	19
BUIG	€ 90.000	€ 135.000	€ -	€ -	20
Kosten naar draagkracht - ongewijzigd beleid	€ 144.000	€ 119.000	€ 99.000	€ 80.000	21
Extra rijksmiddelen inburgering	€ 36.000	€ -	€ -	€ -	22
Ledverlichting besparing	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	23
Werkbudgetten Ruimtelijk domein	€ 39.000	€ 39.000	€ 39.000	€ 39.000	24
Verkoop woonwaggen (kapitaallasten)	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	25
Opheffing fietsstalling (kapitaallasten)	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	26
Brandkranen	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	27
Werkbudgetten Toerisme en Economische zaken	€ 41.000	€ 41.000	€ 41.000	€ 41.000	28
Leerplicht	€ 4.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	29
Peuterspeelzalen / VVE	€ 50.000	€ 50.000	€ -	€ -	30
Efficiency in personeel CMD	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	31
Subtotaal	€ 550.000	€ 540.000	€ 335.000	€ 316.000	

Bezuiniging efficiency - anders werken	2020	2021	2022	2023	Nr
Individuele Begeleiding	€ 50.000	€ 100.000	€ 200.000	€ 200.000	32
Vervoer	€ 10.000	€ 20.000	€ 50.000	€ 50.000	33
Dagbesteding	€ 10.000	€ 30.000	€ 100.000	€ 100.000	34
Efficiency inhuur en inzet medewerkers sociaal team	€ -	€ 70.000	€ 300.000	€ 300.000	35
Inbesteden gras (maaier)	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	36
Accountmanager sport	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	37
Efficiency personeel	€ 52.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	38
Efficiency ICT budget	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	39
Efficiency proces- en gerechtskosten	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	40
Subtotaal	€ 297.000	€ 500.000	€ 930.000	€ 930.000	

Bezuiniging - keuze college (bedrag) - incl inkomsten	2020	2021	2022	2023	Nr
Gemeentelijke zorgverzekering	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	41
Vermogensrechten in kosten naar draagkracht	€ 10.000	€ 20.000	€ 30.000	€ 30.000	42
Onderhoud begraafplaatsen naar niveau B	€ -	€ -	€ -	€ 85.000	43
Herinvoeren toeristenbelasting (€ 1,10)	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	44
Kantineprijzen verhogen	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	45
Afval tarief verhogen - conform verhoging cure ca. 15%	€ -	€ -	€ -	€ -	46
Klimaatheffing	PM	PM	PM	PM	47
OZB verhogen 4%	€ 308.000	€ 308.000	€ 308.000	€ 308.000	48
Coalitiegelden inzetten	€ 300.000	€ 400.000	€ 500.000	€ 500.000	49
Onvoorzien	€ 50.000	€ 50.000	€ -	€ -	50
Subtotaal	€ 783.000	€ 893.000	€ 953.000	€ 1.038.000	

Bandbreedte na bezuiniging	€ -265.000	€ -116.000	€ 890.000	€ 910.000
-----------------------------------	-------------------	-------------------	------------------	------------------

Bestuurlijke wensen

Bandbreedte	2020	2021	2022	2023
Aangepaste bandbreedte na wettelijk autonoom	-265.000	-116.000	890.000	910.000

Collegeprogramma / Bestuurlijke wens	2020	2021	2022	2023	Nr
Procesgelden duurzaamheid	PM	PM	PM	PM	51
Wvvgz en verwarde personen	€ -25.000	€ -20.000	€ -15.000	€ -15.000	52
Coördinator ST/CJG	€ -180.000	€ -130.000	€ -40.000	€ -40.000	53
Vroegsignalering	€ -25.000	€ -25.000	€ -	€ -	54
Kansrijke start	€ -75.000	€ -75.000	€ -	€ -	55
Eén tegen eenzaamheid	€ -25.000	€ -25.000	€ -	€ -	56
Sociale kaart	€ -20.000	€ -15.000	€ -15.000	€ -10.000	57
Dekking algemene reserve / bestemmingsreserve SD	€ 350.000	€ 290.000	€ 70.000	€ 65.000	58
Procesregisseur zorg -veiligheid	€ -70.000	€ -70.000	€ -70.000	€ -70.000	59
Ruimtelijk instrumentarium compact centrum	€ -50.000	€ -	€ -	€ -	60
Camerabeveiliging Schaapsloop	€ -25.000	€ -25.000	€ -25.000	€ -25.000	61
Vrachtwagenmaatregelen	€ -10.000	€ -	€ -	€ -	62
Basisteamprojectleider ondermijning	€ -3.000	€ -3.000	€ -4.000	€ -4.000	63
Agenda 22 - projectgroep	€ -15.000	€ -	€ -	€ -	64
Voorziening wegen	€ -	€ -	€ -250.000	€ -250.000	65
Verhoging subsidieplafond	€ -40.000	€ -40.000	€ -40.000	€ -40.000	66
Subtotaal (geen dekking)	€ -213.000	€ -138.000	€ -389.000	€ -389.000	
VTH Taken - meer aanvragen vergunningen en RO-procedures	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000	67
Dekking vanuit leges	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	67
Visietraject onderwijshuisvesting	€ -25.000	€ -	€ -	€ -	68a
Multifunctionele verenigingsshal - Haalbaarheidsonderzoek	€ -15.000	€ -	€ -	€ -	68b
IHP Onderwijs	€ -250.000	€ -	€ -	€ -	68c
Dekking visie, multifunctionele hal en IHP uit reserve Vastgoed	€ 290.000	€ -	€ -	€ -	68d
Kinderraad	€ -10.000	€ -10.000	€ -10.000	€ -	69
Dekking kinderraad binnen huidige begroting	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ -	69
Indexering intensieve subsidies (circa 1,4%)	€ -70.000	€ -70.000	€ -73.000	€ -73.000	70
Takendiscussie intensieve sturingsrelaties	€ 70.000	€ 70.000	€ 73.000	€ 73.000	70
Totaal Collegeprogramma / Bestuurlijke wens	€ -213.000	€ -138.000	€ -389.000	€ -389.000	
Bandbreedte kadernota	€ -478.000	€ -254.000	€ 501.000	€ 521.000	

* We merken bij de onderwerpen visietraject onderwijs, multifunctionele verenigingsshal en IHP Onderwijs op dat er geen rekening is gehouden met eventuele investeringen en de daarbij behorende kapitaalslasten.

Totaaloverzicht

Totaaloverzicht	2020		2021		2022		2023	
Aangepaste bandbreedte na circulaires	€	19.000	€	-108.000	€	635.000	€	635.000
Autonoom	€	-1.914.000	€	-1.941.000	€	-1.963.000	€	-2.009.000
Aangepaste bandbreedte na autonoom	€	-1.895.000	€	-2.049.000	€	-1.328.000	€	-1.374.000
Bezuiniging obv ruimte in begroting	€	550.000	€	540.000	€	335.000	€	316.000
Bezuiniging efficiency - anders werken	€	297.000	€	500.000	€	930.000	€	930.000
Bezuiniging - keuze college (bedrag) - incl inkomsten	€	783.000	€	893.000	€	953.000	€	1.038.000
Bandbreedte na bezuiniging	€	-265.000	€	-116.000	€	890.000	€	910.000
Totaal Collegeprogramma / Bestuurlijke wens	€	-213.000	€	-138.000	€	-389.000	€	-389.000
Bandbreedte kadernota	€	-478.000	€	-254.000	€	501.000	€	521.000
Incidentele baten en lasten (saldo)	€	824.500	€	681.000	€	631.000	€	-54.000
Bandbreedte na eliminatie incidenteel	€	346.500	€	427.000	€	1.132.000	€	467.000

3 Toelichting structurele effecten jaarrekening en autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen

1. Doordecentralisatie OMO (Ons Middelbaar Onderwijs)

Sinds 2001 heeft de gemeente een doordecentralisatieovereenkomst met schoolbestuur OMO voor de duur van 50 jaar. Deze overeenkomst regelt dat de gemeentelijke huisvestingstaak voor het voortgezet onderwijs volledig wordt overdragen aan het schoolbestuur.

In november 2018 is de indexering van de normbedragen 2019 gepubliceerd door de VNG. De indexering 2019 bedraagt 6,63% en het normbedrag per leerling voor de DDC vergoeding van 2019 is daarmee vastgesteld op € 357,12. De jaarvergoeding doordecentralisatie OMO 2019 bedraagt € 357,12 x 2.505 leerlingen = € 894.582,38.

2. Bijdragen verbonden partijen

Verschillende verbonden partijen hebben hun begroting ingediend. In de meeste gevallen is de bijdrage 2020 hoger dan die van 2019. De verhoging is opgenomen in de Nota Kaders.

3. Indexeringen lonen en pensioenen

We verwachten een stijging van de loonkosten. Op basis van de laatste raming van het CPB, gaan we uit van een stijging van 3,4%.

4. Verkiezingen

Voorheen werd voor verkiezingen structureel €34.000- begroot , terwijl de kosten per verkiezing op dit moment €84.000 bedragen. Inhuur voor verkiezingen en kosten materialen werden niet begroot. Ieder verkiezingsjaar ontstond daardoor een tekort. De komende vier jaar vinden er drie verkiezingen plaats.

We stellen voor om de gemiddelde kosten voor verkiezingen per jaar met €63.000 te begroten. Een gemiddelde omdat niet ieder jaar een verkiezing plaatsvindt. Daarnaast start de voorbereiding op een verkiezing vaak in het kalenderjaar vóór het verkiezingsjaar. Met een gemiddelde wordt een gebrek aan een voorbereidingsbudget voorkomen.

5. Gehandicaptenkaart

Het budget voor de parkeerkaart gehandicapten is niet toereikend. Dit komt vnl. door de kosten voor de keuringen. Structureel is dit € 9.000.

6. Wettelijke uitbreiding applicatie Burgerzaken

De applicatie van burgerzaken dient uitgebreid te worden i.v.m. wettelijke regelgeving. Dit wordt tezamen met de andere A2 gemeenten opgepakt, vanwege kostenbesparing.

7. Taxibus

Op dit moment is er reeds structureel tekort van € 70.000 euro op de uitgaven voor de Taxibus. Er loopt een nieuwe regionale aanbesteding. De verwachting is dat de tarieven waarmee aanbieders inschrijven stijgen a.g.v. het feit dat de huidige tarieven niet meer marktconform zijn. Dit zal leiden tot hogere uitgaven voor de gemeenten. Voor VW zal dit in het gunstigste geval leiden tot een kostenstijging van €90.000 (inclusief de huidige € 70.000 die niet zijn begroot) en in het minst gunstige geval een kostenstijging van €150.000 (incl. de € 70.000).

8. Abonnementstarief

Vanaf 2020 valt de algemene voorziening hulp bij huishouden nagenoeg onder het abonnementstarief. Hierdoor betalen inwoners (ongeacht het inkomen en/of vermogen) € 17,50 eigen bijdrage per vier weken. Gemeenten verwachten dat hierdoor vanaf 2020 meer inwoners met een hoger inkomen gebruik gaan maken van de algemene voorziening hulp bij het huishouden.

Hiervoor was in de begroting € 300.000 opgenomen, de verwachting is echter dat dit stijgt naar € 416.000.

Daarnaast is de verwachting dat het aantal deelnemers toeneemt jaarlijks met vijf personen a € 2.400.

9. Prijsstijging hulpmiddelen

Momenteel loopt een aanbesteding voor een nieuw contract Hulpmiddelen. Als financieel risico dient er rekening gehouden te moeten worden met een kostenstijging van 54%. Reden hiervan is onder andere dat in het verleden leveranciers intekenende onder de kostprijs. Tijdens de marktconsultatie en ervaringen vanuit het land is duidelijk geworden dat dit niet meer gaat gebeuren.

10. Toezicht en handhaving niet basistaken

Het Regionaal operationeel kader (ROK) Milieutoezicht 2018 biedt een uniform uitvoeringskader voor zowel basis- en verzoektaken met betrekking tot milieutoezicht en -handhaving. De uitvoering van basistaken dient belegd te worden bij de ODZOB. Hiermee wordt voldaan aan de minimale wettelijke verplichting.

Naast de uitvoering van toezicht en handhaving bij bedrijven en activiteiten die tot het basistakenpakket van de ODZOB behoren, is het ook wenselijk om bij overige bedrijven en activiteiten toezicht en handhaving uit te voeren. Door ook de niet basistaken bij de ODZOB te beleggen bereiken we dat er een eerlijker speelveld voor onze bedrijven, kan er effectiever en efficiënter toezicht en handhaving uitgevoerd worden. Door de risicogerichte manier van werken wordt de kans op (ernstige) milieudelicten, en de effecten hiervan op gezondheid en veiligheid van onze inwoners verkleind.

11. Procesgeld en Regionale energiestrategie

Nederland heeft het Klimaatakkoord van Parijs in 2015 onderschreven, en werkt momenteel aan het nationale Klimaatakkoord om verder opwarming van de aarde te voorkomen. Het Rijk heeft aan alle regio's gevraagd om te onderzoeken hoe en waar ze energie kunnen besparen en energie duurzaam kunnen opwekken. De 21 gemeenten in onze regio, de Metropoolregio Eindhoven, hebben daarop aangegeven zelf de regie te voeren en daarin samen op te trekken. Door samen te werken en kennis te delen, gaan we efficiënt om met de beschikbare (ambtelijke) capaciteit, maar zorgen we bovenal voor draagvlak en commitment van alle gemeenten voor deze transitie en de uiteindelijk op te stellen Regionale Energie strategie (RES). De verwachting is dat medio zomer 2020 de eerste RES gereed moet zijn.

De gemeente Valkenswaard zal samen met de andere regiogemeenten input moeten leveren voor deze RES. Hiervoor dienen werkzaamheden en onderzoeken uitgevoerd te worden. Tevens dienen de stakeholders (raad, ambtenaren, inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, etc.) betrokken te worden. Om bovenstaande zaken uit te kunnen voeren worden er voor 2020 procesgeld gevraagd. De exacte inzet van deze procesgeld wordt gedurende het proces om tot een RES te komen bepaald, denk hierbij aan zaken zoals:

- Bewustwordingscampagne (intern, burgers en ondernemers)
- Verdiepende onderzoeken: o.a. grootschalige opwek duurzame energie
- Tijdelijke inzet extra capaciteit

12. Natuurgrenspark Groote Heide

De financiering hiervoor is door Valkenswaard geregeld voor het jaar 2019. Vanaf 2020 is hiervoor € 35.000 opgenomen in de begroting.

Het bestuur van het Natuurgrenspark heeft aan elke partner gevraagd om binnen de begroting een bedrag van 50.000 euro per jaar op te nemen en dit expliciet te koppelen aan Natuurgrenspark De Groote Heide. Derhalve dient de begroting opgehoogd te worden met € 15.000 structureel.

13. Gezonde duurzame leefomgeving

Op 18 maart 2019 is de intentieovereenkomst 'De Gezonde Duurzame Leefomgeving – Eindhoven – Waalre – Valkenswaard' ondertekend door vijf organisaties: de gemeenten Eindhoven, Waalre en Valkenswaard, de provincie Noord-Brabant en de Technische Universiteit Eindhoven.

Het doel van deze samenwerking is om gedurende een periode van 3 jaar gezamenlijk onderzoek te doen naar mogelijke ontwikkelingen rondom de (oude) N69 van de Genneper Parken tot aan de nieuwe N69. Aan deze as spelen diverse ontwikkelingen. Voor Valkenswaard kan men denken aan ontwikkeling van het centrum, ontwikkeling van Dommelland, klimaatadaptatie in Valkenswaard en de energietransitie. Deze ontwikkelingen en thema's spelen niet enkel in Valkenswaard, maar ook in Waalre en Eindhoven. Daarom kan een gebiedsgerichte aanpak in combinatie met een studiegerichte aanpak door de TU/e de gemeente helpen in de ontwikkeling / concretisering van diverse ontwikkelingen, maar ook de zoektocht naar externe financiering.

Dit moet er toe leiden dat deze investering zichzelf op (korte) termijn terug gaat verdienen in de uitvoering van (lopende) projecten.

De samenwerking met de TU/e duurt drie jaar. Hiervoor is een Ontwerplab opgericht waar een jaarlijkse bijdrage van €17.500,- benodigd. Aanvullend hierop worden (ambtelijke) kosten gemaakt om de projecten daadwerkelijk op te starten en externe financiering te verkrijgen. Dit gebeurt al tijdens het studietraject en wordt een jaar na afronding van het Ontwerplab afgerond.

Structurele effecten jaarrekening 2018

14. Sociaal Domein

In 2018 zijn de kosten Sociaal domein toegenomen. Hiervan is ingeschat dat voor Jeugd en Wmo (2015) het structurele effect € 190.000 is.

15. Verzekeringen

De premies zijn afgelopen jaren fors gestegen dan begroot. Dit heeft een structureel effect.

16. Accountantskosten

Door onder andere de controle op het sociaal domein zijn de accountantskosten gestegen. Dit heeft een structureel effect.

17. Huurderving woningen

Door de verkoop van diverse gemeentelijke woningen worden er jaarlijks minder huurpenningen geïnd. Dit heeft een structureel effect.

Bezuinigingen

18. Monumentenzorg

Een bezuiniging op de subsidie monumentenzorg, zou betekenen dat we 1 aanvraag minder kunnen honoreren.

19. Kinderparticipatie

Armoedebestrijding kinderen en kindparticipatie beogen het zelfde doel. Er zijn destijds € 46.575 middelen gereserveerd voor kindparticipatie (subsidiëring Stichting leergeld en Jeugdfonds Sport en Jeugdfonds Cultuur). Vervolgens zijn er Klijnsmiddelen toegekend vanuit het Rijk voor armoedebestrijding bij kinderen, die hetzelfde doel beogen als de middelen kindparticipatie. Omdat Valkenswaard al middelen hiervoor gereserveerd had, hebben we nu te maken met ruimte in de middelen.

Gekozen kan worden op de begrote middelen voor kinderp participatie vanaf 2019 voor een ander doel in te zetten (besparing € 46.575 per jaar) en de subsidiëring (St. Leergeld en JSF en JCF) onder te brengen bij de middelen voor armoedebestrijding. Hier is genoeg ruimte voor, naast de andere initiatieven armoedebestrijding.

20. BUIG

Vanaf 2015 zijn 97 opgevangen statushouders ingestroomd in de bijstand. De uitstroom hiervan richting werk is voornamelijk beperkt (65 genieten nog een bijstandsuitkering). W&I wil deze groep in 2019 en 2020 intensief gaan begeleiden richting werk. De kosten hiervan worden gedekt vanuit het participatiebudget. Verwacht wordt dat hierdoor eind 2019 3 en in 2020 7 statushouders extra uitstromen richting werk. Dit levert in 2020 een besparing op van € 90.000 bij het budget BUIG en in 2021 € 135.000. Elke uitkering minder bespaart jaarlijks € 13.500. In bovenstaande prognose wordt uitgegaan van een gelijkmatige uitstroom over het jaar in 2020.

Als gevolg van de systematiek waarmee het gemeentelijke budget BUIG wordt vastgesteld, leiden extra uitkeringslasten na twee jaar tot lagere rijksmiddelen (Budget BUIG)

Risico's

De verwachte afname van het aantal uitkeringen wijkt af van de prognose.

21. Kosten naar draagkracht - ongewijzigd beleid

Kosten naar draagkracht is goedkoper dan verwacht. Bij ongewijzigde uitvoering zijn de lasten in 2020 € 144.000 lager dan begroot. Dit voordeel neemt tot 2022 af tot € 99.000. Dit voordeel daalt, omdat er een toename wordt verwacht van het aantal bewoners die gebruik zullen maken van de kosten naar draagkracht. Dit omdat er meer bewoners hun weg weten te vinden naar de gemeente door meer publiciteit en intensieve samenwerking met andere partners.

22. Extra rijksmiddelen inburgering

Bij de meicirculaire 2020 komen extra middelen beschikbaar voor de voorbereiding op de wet inburgering (landelijk wordt 20 miljoen per jaar beschikbaar gesteld). Als gekozen wordt voor de verdeelsleutel 'op te vangen statushouders' dan ontvangt VW hiervan 0,18% (€ 36.000). De uitvoeringskosten hiervan zijn al opgenomen in de begroting A2 (W&I) dus de te ontvangen middelen zijn een voordeel voor 2020. De financiële middelen zijn al in de begroting A2 opgenomen. De ontvangen Rijksmiddelen leveren een voordeel op van € 36.000 voor 2020.

Risico's

De hoogte van de middelen kan beperkt afwijken als er voor een andere verdeelsleutel wordt gekozen.

23. Ledverlichting besparing

Besparing energiekosten door plaatsen ledverlichting in straatverlichting..

Risico's

De berekening is gemaakt op basis van de huidige energieprijzen. Indien de energieprijzen stijgen is de bezuiniging niet volledig haalbaar.

24. Werkbudgetten (Ruimtelijk domein)

Verkeersaangelegenheden

In 2019 zijn al verplichtingen aangegaan die niet meer kunnen worden teruggedraaid (o.a. voor het opstellen van parkeerbeleid en fietsbeleid). Vanaf het jaar 2020 kan het werkbudget worden verlaagd met € 10.000,- structureel. Dan resteert nog € 22.725,- voor het inwinnen van advies en voor andere diensten ten behoeve van verkeersaangelegenheden. Het werkbudget is nu grotendeels nodig om aan wensen van de raad tegemoet te komen (moties en amendementen) of knelpunten met beperkte impact op te lossen. Geheel aframen van deze post zou betekenen dat de raad en het college niet meer op alle vragen een adequaat antwoord mag verwachten, omdat in sommige gevallen expertise moet worden ingehuurd. Aframen met € 10.000,- betekent dat er eerder keuzes moeten worden teruggelegd bij de raad en het college, maar e.e.a. nog wel werkbaar blijft op een wijze dat de raad en het college van adequaat antwoord kunnen worden voorzien.

Milieubeleidsuitgangspunten

Op deze post staat structureel € 10.000,- geraamd als bijdrage aan MRE-projecten en activiteiten op het gebied van milieu. Na de transformatie van het SRE naar het MRE is gebleken dat deze bijdrage niet structureel nodig is en dus volledig afgeraad kan worden. In concrete gevallen bestaat nog de mogelijkheid om financiële middelen te vragen via de reguliere weg van de Nota Kaders en de begroting of middels een raadsvoorstel vooraf. Als sprake is van onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare bijdragen, is in het uiterste geval verantwoording middels een raadsinformatiebrief en in bestuursrapportages of jaarverslag mogelijk (ter beoordeling aan het college).

Volkshuisvesting

Op deze post staat structureel € 9.000,- geraamd voor het inhuren van advies of van diensten. Volledige aframing zou betekenen dat geen enkele expertise meer kan worden ingehuurd, terwijl de raad en het college ontwikkelingen op de woningmarkt juist met grote alertheid volgen. Het werkbudget kan worden afgeraad met structureel € 4.000,-, waarna nog een werkbudget resteert van € 5.000,- structureel. De meest prangende vragen of wensen kunnen hiermee worden afgevangen, maar het is normaal gesproken niet langer mogelijk om uit dit werkbudget onderzoeken te bekostigen.

Agrarische zaken, jacht en visserij

Op deze post staat structureel € 12.500,- geraamd voor het inhuren van expertise ten behoeve van pachtzaken. Het werkbudget kan worden afgeraad met structureel € 5.000,-, waarna nog een werkbudget resteert van € 7.500,- structureel. Dit bedrag blijft nodig om expertise, die in huis niet aanwezig is, in te kunnen huren.

Verspreide gronden en gebouwen

Op deze post staat structureel € 39.500,- geraamd voor het inhuren van expertise ten behoeve van verspreide gronden en gebouwen. Het werkbudget kan worden afgeraad met structureel € 10.000,- waarna nog een werkbudget resteert van € 29.500,- structureel. Dit bedrag blijft nodig om expertise, die in huis niet aanwezig is, in te kunnen huren.

Risico's

Aframing van werkbudgetten betekent in zijn algemeenheid dat niet in alle gevallen adequaat kan worden gereageerd op wensen (van raad en college), omdat de financiële middelen ervoor ontbreken. Wensen met enige financiële impact moeten dan de reguliere weg van de P&C-cyclus bewandelen, tenzij de raad op voorhand aangeeft dat een eventuele overschrijding wordt toegestaan.

25. Verkoop woonwagons (kapitaallasten)

Er wordt voor één woonwagonsbewoner een medische indicatie afgegeven om hem te laten verhuizen van een reguliere woning naar een woonwagons. In overleg met Woningbelang wordt gezocht naar een oplossing voor deze situatie. De laatste woonwagons die nu nog in het bezit is van de gemeente dient om deze reden gereserveerd te worden voor een oplossing voor deze bewoner. Doel is om de woonwagons te verkopen aan Woningbelang. Het boekwaardeverlies komt in 2019 voor rekening van de reserve woonwagons en algemene reserve. De afschrijving van de kapitaallasten ad € 6.000,- per jaar (structureel) en de jaarlijkse rente ad € 1.000,- per jaar (structureel) komen hiermee te vervallen.

26. Opheffing fietsstalling (kapitaallasten)

Op het Prinses Ireneplein bevond zich een (voorheen bewaakte) fietsstalling. Bij de herinrichting van dit plein is deze fietsstalling verwijderd. Dit betekent dat de resterende boekwaarde moet worden afgeschreven en de nog lopende kapitaallasten van de fietsstalling moeten worden afgewaardeerd. Nu dit plein is heringericht en de bewaakte fietsstalling is verwijderd, dient de resterende boekwaarde te worden afgeschreven (ten laste van de dekkingsreserve) en komen de jaarlijkse kapitaallasten ad € 3.000 ten laste van de exploitatie te vervallen.

27. Brandkranen

Het gaat hier om uitgaven richting Brabant Water in het kader van brandkranen. Jaarlijks resteert er een bedrag van ongeveer 4.000 op dit budget.

Risico's

Mocht er onverwacht een indexering vanuit Brabant Water komen, dan is daar geen budget voor.

28. Werkbudgetten toerisme en economie

Op het werkbudget toerisme en economische zaken is afgelopen jaren ruimte over. Het werkbudget wordt gebruikt om beleidsinitiatieven uit te voeren en onderzoek te doen. Zo is er de afgelopen jaren geld uitgegeven aan bijvoorbeeld de Pandenbank en Nieuwe Winkelstraat. Structureel betreft dit € 41.000.

Risico's

Minder onderzoeken en stimuleringsmaatregelen.

29. Leerplicht

Bezuiniging trajectbegeleiding: Ten aanzien van de subsidie trajectbegeleiding zijn er regionale afspraken gemaakt. In 2017 is besloten om een meerjarensubsidie te verstrekken t/m 2020. Of daarna nog subsidie wordt aangevraagd is vooralsnog onduidelijk. Indien besloten wordt ná 2020 niet meer te subsidiëren levert dit een besparing op van € 6.000 per jaar.

Bezuiniging Centrale Leerlingenregistratie: Door een nieuwe aanbesteding zijn de kosten in 2019 vrij hoog geweest i.v.m. eenmalige aansluitingskosten. De kosten van worden volgend jaar lager met € 4.000.

Risico's

Bezuiniging trajectbegeleiding: regionaal overleg hierover nog niet gestart. We lopen het risico nu anders te beslissen dan de rest van de regio over 2021 e.v.

30. Peuterspeelzalen / VVE

In het college is reeds besloten tot afbouw van de subsidierelatie. Voor 2020 en 2021 staat nog € 50.000 begroot maar deze bedragen kunnen vervallen. Coördinatie VVE activiteiten budget kan komen te vervallen voor 2019 omdat dit gedekt kan worden uit geormerkte uitkering OAB.

31. Efficiency in personeel (CMD)

Efficiënter omgaan met formatieruimte.

32. Individuele Begeleiding

De transformatie is gericht op een verschuiving van individuele en maatwerkvoorzieningen naar voorliggende (preventieve) voorzieningen en collectief aanbod. Dit doen we bijvoorbeeld door het in beeld brengen van het DNA van de wijk. Op basis daarvan kunnen we gericht voorliggende (preventieve) voorzieningen ontwikkelen en inzetten en besparen op duur maatwerk. Een sociale kaart wordt ontwikkeld zodat het reeds bestaande aanbod in de wijk meer inzichtelijk en toegepast wordt.

Op dit moment is het sociaal domein volop bezig om grip te creëren. De genoemde besparing is een schatting van wat bespaard kan worden. Om tot besparing te komen is veel inzet nodig op ontwikkeling en preventie, kennis en kunde. Om die reden verwachten we de eerste trends te zien in 2020 met €50.000. Door meer te kunnen voorzieningen in te richten in het voorliggend veld vindt meer en meer een verschuiving plaats van maatwerk naar voorliggend veld en ontstaat er meer mogelijkheden dit voorliggend veld te gebruiken. Op basis daarvan verwachten we een geschatte besparing van €100.000 in 2021 en structureel €200.000 in 2022 e.v.

Risico's

Door kritischer naar de ingezette activiteiten te kijken i.r.t. de bijdrage aan het gewenste maatschappelijke effect c.q. resultaat en inzetten op een efficiëntere organisatie en slimme verbindingen wordt op termijn een structurele besparing verwacht. Het risico bestaat dat het geraamde bedrag afwijkt van de reële besparing.

33. Vervoer

De transformatie is gericht op een verschuiving van individuele en maatwerkvoorzieningen naar voorliggende (preventieve) voorzieningen en collectief aanbod. We willen deze bezuiniging realiseren door middel van het stoppen met ambtshalve toekennen van Taxbus als vervoersvoorziening. Bij elke aanvraag wordt voortaan getoetst of iemand in aanmerking komt voor vervoer, dan wel verwezen worden naar voorliggend veld.

In 2018 hebben de werkelijke vervoerskosten (ouderen vervoer en cvv medisch) de begroting overschreden met ruim €70.000. In 2017 was de overschrijding ca. €40.000. De overschrijding in de laatste 2 jaar is €80.000. Uitgangspunt is dat door ombuiging naar en inrichting van voorliggende voorzieningen én goede screening/toekenning bij aanvraag vervoersvoorziening er minimaal een taakstelling bewerkstelligd kan worden van €50.000 in 2022 e.v.

Risico's

Naast de besparing dient ook rekening gehouden te worden met de regionale aanbesteding van vervoer en de begrotingsoverschrijdingen. Momenteel is er een nieuwe aanbesteding die naar verwachting vanaf 2020 leidt tot een structurele stijging van de begrote vervoerskosten van ca.€ 120.000. In 2018 hebben de werkelijke vervoerskosten (ouderen vervoer en cvv medisch) de begroting overschreden met ruim €70.000. In 2017 was de overschrijding ca. 40.000.

Door kritischer naar de ingezette activiteiten te kijken i.r.t. de bijdrage aan het gewenste maatschappelijke effect c.q. resultaat en inzetten op een efficiëntere organisatie en slimme verbindingen wordt op termijn een structurele besparing verwacht.

34. Dagbesteding

De transformatie is gericht op een verschuiving van individuele en maatwerkvoorzieningen naar voorliggende (preventieve) voorzieningen en collectief aanbod. Dit doen we bijvoorbeeld door het in beeld brengen van het DNA van de wijk. Op basis daarvan kunnen we gericht voorliggende (preventieve) voorzieningen ontwikkelen en inzetten en besparen op duur maatwerk. (denk aan Inloopmogelijkheden/Woonkamers, dus collectieve voorzieningen) Een sociale kaart wordt ontwikkeld zodat het reeds bestaande aanbod in de wijk meer inzichtelijk en toegepast wordt.

Uitgangspunt is om door middel van inrichten en verwijzen naar voorliggend veld uiteindelijk een besparing te realiseren van €100.000 in 2022 en verder.

Risico's

Door kritischer naar de ingezette activiteiten te kijken i.r.t. de bijdrage aan het gewenste maatschappelijke effect c.q. resultaat en inzetten op een efficiëntere organisatie en slimme verbindingen wordt op termijn een structurele besparing verwacht. Het risico bestaat dat het geraamde bedrag afwijkt van de reële besparing.

35. Efficiency inhuur en inzet medewerkers sociaal team

De coördinatoren zullen mee helpen en meedenken in het efficiënter en slimmer inrichten van het gehele ketenproces (instroom, doorstroom, uitstroom) en (her)inrichten van de toegang. Tevens optimaliseren kennis/kunde, één loket, slimmere procesinrichting, etc. Deze doorontwikkeling / Transformatie van het Sociaal domein zal ook invloed hebben op het sociaal team. Deze efficiency zal naar verwachting een besparing opleveren op de inzet van medewerkers vanuit zorgorganisaties en op inhuurkosten van de gemeente Valkenswaard.

36. Inbesteden gras (maaier)

Nu wordt het grasmaaien door een externe aannemer uitgevoerd. De economie trekt aan, waardoor de prijzen hoger uitvallen. De aanbesteding 2019 valt zelfs ca € 30.000 hoger uit dan 2018. Inbesteden is ca € 20.000 goedkoper dan de aanbesteding van 2018.

37. Accountmanager sport

Indertijd is de functie van accountmanager Sport in het leven geroepen om de contacten met de individuele verenigingen te versterken. Dit vanwege een te beperkt draagvlak vanuit de toenmalige sportraad. Na hier een aantal jaren in geïnvesteerd te hebben, denken we dat de taken van de accountmanager sport kunnen vanaf 2020 uitgevoerd worden binnen andere bestaande functies.

Risico's

Mochten er roerige tijden op sportgebied optreden, dan is er minder capaciteit en kunde aanwezig om hier op in te spelen.

38. Efficiency personeel

Na gebruikmaking van het generatiepact kan vanaf medio 2020 een functie komen te vervallen. Hiermee wordt in 2020 52.000 euro bespaard oplopend tot 105.000 euro vanaf 2021.

Risico's

Het effect is dat er minder capaciteit is voor organisatiebrede vraagstukken. Er worden geen onoverkomelijke risico's verwacht.

39. Efficiency ICT budget

Op dit budget kan 80.000 euro in mindering worden gebracht uitgaande van de realisatie van 2018. Onder dit budget liggen onder andere de verplichtingen in het kader van de digitale dienstverlening (o.a. het zaakstelsel Excellence). Met het aframen van het budget wordt in feite het principe van Zero based budgeting gehanteerd.

Risico's

Voor de korte termijn heeft deze aframing naar verwachting geen effect. Omdat de kosten van digitalisering in het algemeen een stijgende trend laten zien, betekent dit wel dat het naar verwachting in de nabije toekomst weer nodig is om het budget hiervoor bij te ramen. Dat zal dan worden meegenomen bij de nota kaders/begroting.

40. Efficiency proces- en gerechtskosten

Dit budget is onder andere bedoeld voor juridische advisering over personele aangelegenheden. Deze vragen werden in veel gevallen door een extern arbeidsrechtelijk adviesbureau behandeld. Vanaf dit jaar wordt een deel van deze taken binnen de A2 (voor de 4 organisaties) uitgevoerd.

41. Gemeentelijke zorgverzekering

De kosten voor de gemeentelijke zorgverzekering nemen jaarlijks toe. Vanaf 2020 zijn deze hoger naar verwachting € 29.000 dan begroot. Het tekort neemt jaarlijks toe (verwacht tekort in 2023 € 108.000). Reden is een verwachte toename van het aantal deelnemers en de jaarlijkse toename van de hoogte van de gemeentelijke bijdrage in de premie.

Voorstel: Verlagen gemeentelijke bijdrage per inwoner. Verlaging van 10% levert een structurele besparing op van € 25.000 per jaar.

Risico

De gemeentelijke zorgverzekering geeft inwoners met een laag inkomen de mogelijkheid om een zorgverzekering met een goede dekking af te sluiten tegen een betaalbare premie. Verlagen van de gemeentelijke bijdrage of het niet compenseren van de jaarlijkse premiestijging leidt tot hogere lasten bij inwoners met een laag inkomen.

42. Vermogensseis in kosten naar draagkracht

Vermogenstoets invoeren voor kosten naar draagkracht voor nieuwe aanvragen. Hierbij wordt vermogen in woning (overwaarde) uitgesloten. Besparing € 10.000 die jaarlijks toeneemt met € 10.000. Door het invoeren van een vermogensseis (vermogen in eigen woning uitsluiten) komt een aantal inwoners niet meer in aanmerking voor (financiële) ondersteuning door de gemeente. Uitgegaan is er daardoor jaarlijks 50 minder aanvragen komen (gemiddelde uitkering per aanvraag € 200)

43. Onderhoud begraafplaatsen naar niveau B

Groen begraafplaatsen kan naar niveau B. Levert structureel € 85.000 op.

Risico's

Ergon contract moet worden aangepast. Dit kan pas vanaf 2023. Tussentijdse wijziging kan ook maar leidt tot schadevergoeding vanwege omzetsderving. Heeft wellicht consequenties bij W&I. Als Ergon aan de voorkant tekort komt, moet aan de achterkant worden aangevuld.

44. Herinvoeren toeristenbelasting (€ 1,10)

Voor de afschaffing kwam er circa 70.000 euro binnen aan toeristenbelasting. Deze cijfers zijn dus gebaseerd op het aantal toeristen van een aantal jaar geleden.

Risico's

Voor Valkenswaard is toerisme een belangrijke pijler voor de toekomst. In de Toekomstvisie zet de gemeente daar zeer sterk op in. Mede daarom is per 1 januari 2017 de toeristenbelasting afgeschaft. Of de afschaffing het gewenste effect heeft gehad is op dit moment nog onduidelijk. Later dit jaar wordt wel een inventarisatie gedaan van het aantal overnachtingen op jaarbasis.

Wanneer de toeristenbelasting nu weer opnieuw ingevoerd wordt, bestaat de kans dat Valkenswaard minder aantrekkelijk zou kunnen worden om te blijven overnachten. Met een tarief van €1,10 zou Valkenswaard onder het landelijk gemiddelde van € 2,34 zitten (COELO, 2019).

45. Kantineprijzen verhogen

Vergeleken met het landelijke gemiddelde zijn de prijzen van de kantine laag. Voorgesteld wordt om in twee stappen de kantineprijzen te verhogen. Vanaf de zomer van 2019 de eerste verhoging, de tweede vanaf 1 januari 2020.

Risico's

De kans bestaat dat minder personeel gebruik zal maken van de kantine.

46. Afval tarief verhogen - conform verhoging cure

De stijging van het afvaltarief door de verhoogde begroting Cure wordt in het tarief afvalstofheffing opgenomen. De verordening wordt bij de begrotingsbehandeling in november 2019 aan de raad voorgelegd.

47. Klimaatheffing

De noodzakelijke klimaatmaatregelen komen bovenop de lopende begroting. Het is een keuze om deze door te belasten, bijvoorbeeld middels een klimaatheffing, separaat aan de OZB en overige lokale heffingen.

48. OZB verhogen 4%

Voorgesteld wordt om de OZB te verhogen met 4%. Dit is inclusief een inflatiecorrectie.

49. Coalitiegelden inzetten

In de begroting is specifiek geld beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het collegeprogramma. In de voorliggende Nota Kaders zijn een aantal autonome ontwikkelingen opgenomen die een overlap kennen met de ambities uit het collegeprogramma. Denk aan maatregelen op het gebied van duurzaamheid (Regionale Energiestrategie) en investeringen in het sociaal domein. Het voorstel is deze middelen voor deze doeleinden in te zetten.

50. Onvoorzien

De post onvoorzien wordt jaarlijks niet volledig benut. Voorgesteld wordt dat deze post voor 2020 en 2021 te verlagen met € 50.000.

Overige Wensen

51. Procesgelden duurzaamheid

Het betreft een uitwerking van het raadsamendement 'Duurzaamheid' uit 2017. Daarmee heeft de gemeenteraad uitgesproken om meer ambitie te tonen op het gebied van duurzaamheid. Deze ambitie wordt momenteel vertaald in een duurzaamheidsbeleid dat najaar 2019 wordt voorgelegd aan de raad.

Eventuele benodigde middelen die voortkomen uit het duurzaamheidsbeleid, geconcretiseerd in een programma en actieplan, worden ook aan de raad voorgelegd. Afhankelijk het ambitieniveau van de raad zijn in 2020 eventueel aanvullende middelen nodig.

Bovenstaande geeft aanleiding om voor 2020, net als in 2019, procesgelden duurzaamheid aan te vragen. De hoogte en exacte invulling voor deze procesgelden wordt op een later tijdstip bepaald, zodoende wordt dit als PM-post opgenomen.

De dekking van de gevraagde kosten kan mogelijk gevonden worden in de coalitiemiddelen.

Risico:

Momenteel staat deze ontwikkeling opgenomen als PM-post. In een later stadium kunnen de precieze benodigde middelen worden geraamd. Hier zal dus rekening mee gehouden moeten worden in de bandbreedte. Indien deze middelen niet beschikbaar zijn, kan het duurzaamheidsprogramma niet worden uitgevoerd in de door de raad gewenste ambitie.

52. Wvggz en verwarde personen

In het kader van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) krijgt de gemeente nieuwe taken. Er wordt meer inzet verwacht op preventie en vroegsignalering m.b.t. geestelijke problematiek en verwarde personen. De gemeente dient hiervoor o.a. een meldpunt in te richten en te zorgen voor ambulant aanbod psychische ondersteuning. Noodzakelijke inzet op onderdelen: formatie, deskundigheidsbevordering, methodieken. Mogelijk kunnen de extra middelen BW en MO die gemeenten vanaf 2021 ontvangen a.g.v. de doordecentralisatie van deze taken hiervoor inzetten.

53. Coördinator ST/CJG

De coördinatoren CJG en Sociaal Team zullen dicht op de casuïstiek zitten en medewerkers coachen, ondersteunen en begeleiden om de meest adequate, goedkope zorg in te zetten. Ook op het gebied van efficiency willen we verbeterlagen maken door middel van slimmer inregelen van processen, optimaliseren bedrijfsvoering, ketengericht werken, preventie en vroegsignalering. Dit is nodig om zo gericht mogelijk, waar het moet, maatwerk in te zetten en zoveel als kan, ombuiging naar voorliggend veld, sociaal netwerk en eigen kracht.

54. Vroegsignalering

Een belangrijk onderdeel in de transformatie in het sociaal domein is de inzet op vroegsignalering. Hierbij kan gedacht worden aan o.a. de uitrol van het gebruik van de Placemat (ongevraagd advies van de ASD) onder inwoners, vrijwilligers, mantelzorgers, verenigingen, Huiskamers. Maar ook aan het vergroten van de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers bij (vroeg)signalering o.a. door deskundigheidsbevordering en het maken van afspraken met organisaties in het voorliggend veld over hun rol m.b.t. vroegsignalering..

Het betreft hier kosten voor o.a. materiaal, inhuur deskundigen voor deskundigheidsbevordering, bijeenkomsten en communicatie.

55. Kansrijke start

Een belangrijk onderdeel van de transformatie, en aansluitend op de keuze voor Jongeren en Jonge Gezinnen, is de inzet op jeugd. Zijn verdienen een Kansrijke Start. Om te zorgen dat de jeugd gezond en veilig kan opgroeien worden coalities gebouwd, actielijnen opgezet (zoals alcohol- en drugspreventie, aanpak van overgewicht, hulp bij psychische problemen o.a. a.g.v. (v)rechtscheidingen) . Hiervoor is extra inzet en werkbudget nodig.

Een andere belangrijk onderdeel in de transformatie is de mogelijkheid om mee te kunnen doen en te participeren door het aanbieden van Begeleiding en Dagbesteding vanuit het voorliggend veld, in de vorm van algemene, vrij toegankelijke voorzieningen. Het gaat hier om kosten voor o.a. inzet op activiteiten, ondersteuning, deskundigheidsbevordering.

56. Eén tegen eenzaamheid

Eenzaamheid is een probleem in onze maatschappij, niet alleen onder ouderen, ook onder jongeren. Om dit te voorkomen, is het belangrijk om in te zetten op het versterken van de signalering van eenzaamheid, en het doorbreken van en duurzaam oppakken van eenzaamheid. Hiervoor dienen inwoners, vrijwilligers, mantelzorgers, verenigingen en organisaties voldoende geschoold te worden in het herkennen van eenzaamheid en dienen er voldoende en voor iedereen toegankelijk aanbod te zijn van activiteiten gericht op het doorbreken van de eenzaamheid.

57. Sociale kaart

Ontwikkelen sociale kaart van het voorliggend veld, zodat het grote en diverse aanbod van activiteiten dat in VW aanwezig is inzichtelijk en toegankelijk wordt. Door dit overzicht kunnen professionals ook beter doorverwijzen naar het voorliggend veld, een belangrijke stap in de transformatie.

58. Dekking algemene reserve / bestemmingsreserve SD

Posten 52 t/ 57 hebben betrekking op de transformatie van het Sociaal domein. Deze zullen naar verwachting efficiency voordelen opleveren, welke meegenomen zijn onder de bezuinigingen. Voorstel is om deze kosten (posten 52 t/m 57) te dekken ten laste van de algemene reserve.

59. Procesregisseur zorg -veiligheid

Uitbreiding casuïstiek maakt dat een huidige Wmo-consulent (naast primaire werkzaamheden) hier nu een dagtaak aan heeft. Hierdoor blijft Wmo-casuïstiek liggen. Risico's bij niet invullen zijn dat overlastgevers/verwarde personen niet adequaat worden opgepakt. Brengt veiligheid van cliënten zelf en die van burgers in VW in gevaar. Kosten geraamd op basis van 1 fte schaal 9.

60. Ruimtelijk instrumentarium compact centrum

Masterplan centrum

Het Masterplan Centrum zet in op een compacter centrum. Een keuze die in meerdere beleidsdocumenten is bevestigd (o.a. economisch beleid). Door de hoge winkelleegstand en afnemende vraag naar winkelpanden, is een compacter centrum absoluut noodzakelijk om een aantrekkelijk centrum te realiseren.

Om dit doel te bereiken, kunnen meerdere instrumenten worden ingezet. De stuurgroep masterplan centrum heeft in januari 2019 aangegeven hier (ruimtelijk) juridisch instrumentarium voor te willen inzetten.

Doel besteding middelen

De middelen zullen in 2020 worden ingezet voor te doorlopen bestemmingplanprocedures. Daarvoor worden kosten gemaakt voor bijv. onderzoek en inventarisatie. In 2020 zal beter inzichtelijk worden welke kosten hierop nog volgen in de navolgende jaren. Hierop kan t.z.t. worden geanticipeerd in de nota kaders voor 2021.

Uitgaande van de huidige prioritering van ambtelijke capaciteit, is er daarnaast onvoldoende ambtelijke capaciteit voor een dergelijk traject. Indien het wel wenselijk wordt gevonden om werk te maken van dit instrumentarium, maar er geen andere prioriteiten worden gesteld voor de inzet van ambtelijke capaciteit, dan zijn extra middelen nodig voor inhuur.

61. Camerabeveiliging Schaapsloop

De Coöperatie Bedrijvenparken Valkenswaard UA heeft de gemeente Valkenswaard verzocht om een bijdrage van € 125.000,- om in 2020 camerabeveiliging op de bedrijventerreinen Schaapsloop 1 en 2 te kunnen realiseren. In het Coalitieprogramma staat: "Het lokale bedrijfsleven is een belangrijke gesprekspartner voor de gemeente in het kader van het faciliteren van een aantrekkelijk

vestigingsklimaat. Zo is de komende periode de kwaliteit van de bedrijventerreinen in Valkenswaard een belangrijk punt." Het gaat in deze om een verzoek vanuit het bedrijfsleven, dat bijdraagt aan de kwaliteit van Valkenswaard's grootste bedrijventerreinen. De realisatie van camerabeveiliging is een mogelijkheid om het vestigingsklimaat aldaar te verbeteren. De gevraagde middelen worden in 2020 als een subsidie verstrekt aan de Coöperatie Bedrijvenparken Valkenswaard UA voor realisatie van camerabeveiliging op de bedrijventerreinen Schaapsloop 1 en 2. Deze middelen worden gebruikt om de eenmalige investering te financieren. De gebruikskosten (bijv. uitlezen camerabeelden) zullen door de deelnemende ondernemers worden betaald. Door als gemeente de eenmalige investering te financieren, worden de kosten van deelname voor ondernemers gedrukt, waardoor de Coöperatie Bedrijvenparken Valkenswaard UA voldoende draagvlak verwacht om het project te realiseren.

De huidige opzet is een vervolg op een eerdere aanpak in samenwerking met een beveiligingsbedrijf dat tot onvoldoende resultaat leidde. Indien het project niet alsnog wordt gerealiseerd zijn reeds door de gemeente gemaakte kosten voor dit project voor niets geweest.

62. Vrachtwagenmaatregelen

Door de vertraging van de nieuwe N69 blijft de hinder van doorgaand verkeer in de kern Valkenswaard aanhouden. Met name de overlast van doorgaand vrachtverkeer is een doorn in het oog voor de omwonenden van de Europalaan en Eindhovenseweg. Hiervoor zijn eerder al maatregelen getroffen om ten minste het vrachtverkeer via een andere route te laten rijden, namelijk via de A2 en N396. Daarmee kan de overlast van vrachtverkeer in het centrum zoveel mogelijk worden beperkt.

In het Gebiedsakkoord is afgesproken dat meteen na de openstelling een vrachtwagenverbod wordt ingesteld tussen Valkenswaard en Waalre. Daarmee verdwijnt al het doorgaande vrachtverkeer door de kernen. Dat betekent dat tot openstelling van de nieuwe N69 dit item actueel blijft.

Het college heeft op 18 december 2018 besloten om meer te sturen in de routing van vervoer van gevaarlijke stoffen. Daarnaast is besloten om tot de openstelling van de nieuwe N69 in 2021 een budget van € 10.000,- op te nemen in de begroting voor vrachtwagenmaatregelen.

63. Basisteamprojectleider ondermijning

In de Nota kaders 2019-2022 is jaarlijks een bedrag van €22.000,- opgenomen voor ondermijning voor de rol van een basisteamprojectleider. Voor 2019 is het definitieve bedrag vastgesteld op €24.659,-.

64. Agenda 22 – projectgroep

Op basis van het VN verdrag over inclusiviteit is een beleidskader door de raad vastgesteld. Op basis daarvan is een uitvoeringsprogramma opgesteld. Daarnaast wordt door de projectgroep Agenda 22, een initiatief van betrokken Valkenswaardse inwoners, een scan gemaakt van de toegankelijkheid van de horeca gelegenheden in Valkenswaard. Om kleine verbeteringen aan te kunnen brengen wordt voorgesteld om in gevallen waar verbeteringen moeizaam van de grond komen zelf een klusbedrijf in te huren om met toestemming van de eigenaar van het pand kleine verbeteringen in de toegankelijkheid aan te brengen (bv beugels, een oprij plateau etc.).

Risico's:

Particulieren hebben een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van de verplichtingen die voortvloeien uit het VN-verdrag. Ondersteuning vanuit de gemeente kan leiden tot afwachtend gedrag van horeca-eigenaren (geen eigen initiatieven) en mogelijke precedentwerking.

65. Voorziening wegen

Recentelijk is het concept 'beheerplan wegen en civiele kunstwerken' opgesteld. Op basis hiervan kunnen we concluderen dat we op dit moment met het onderhoudsniveau van onze wegen voldoen aan het uitgesproken ambitieniveau B, doch dat er wel sprake is van een neerwaartse trend die in 2013 is ingezet.

De actuele planning voor het onderhoud aan de wegen (zie bijlage), zijnde het jaarplan 2019 (met een doorkijk naar 2022), is gebaseerd op de thans beschikbare middelen. Met de huidige storting in de voorziening kunnen we tot 2022 aan ons ambitieniveau voldoen maar daarna zakken we onder de basiskwaliteit. Willen we in de periode 2023 tot en met 2037 blijven voldoen aan het ambitieniveau, dan zullen we onze storting in de voorziening de komende 4 jaar moeten verhogen met € 500.000. In 2022 € 250.000 en in 2023 € 250.000.

Medio mei 2019 zullen de laatste inspectiecijfers beschikbaar komen zodat ook een nog meer actuele nauwkeurigheid van de nu geraamde cijfers beschikbaar zal komen. Zodra wij hierover beschikken zullen wij, nog voor de vaststelling van de begroting 2020, het concept beheerplanwegen en civiele kunstwerken ter vaststelling aanbieden. Naar verwachting zullen wij hierbij ook aangeven dat, als gevolg van aanzienlijke prijsstijging in de bouw, wij u verzoeken de huidige storting te indexeren.

66. Verhoging subsidieplafond

Er liggen diverse aanvullende subsidiewensen, waardoor het huidige subsidieplafond niet toereikend is. Dit komt omdat er nieuwe aanvragen zijn en er verenigingen op hun eigen reserves hebben ingeteerd, waardoor ze nu wel aan de vermogenstoets voldoen. Deze aanvullende subsidiewensen worden in een integrale afweging meegenomen.

67. VTH Taken - meer aanvragen vergunningen en RO-procedures

Het beschikbare budget voor VTH-taken wordt zo effectief en risicogericht mogelijk ingezet, echter blijkt dat sommige taken niet of op een minimum niveau uitgevoerd worden. We constateren dat er meer aanvragen ingediend worden. Deze stijging van aanvragen betekend een stijging van het benodigde budget om deze aanvragen te behandelen. We constateren dat er meer RO-procedures gestart worden. Deze stijging van het aantal procedures betekend een stijging van het benodigde budget voor advieswerkzaamheden.

Voorstel is om deze kosten door te belasten middels de leges.

68a. Visietraject onderwijshuisvesting

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor bekostiging van (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding van scholen. Hiertoe is in 2017 een Integraal Huisvestingsplan (IHP) opgesteld dat in 2018 is vastgesteld. In dat IHP staat o.a. een prioritering aangegeven, waarbij voor een vijftal schoollocaties in Valkenswaard in 2019 en 2020 een haalbaarheidsonderzoek wordt gehouden. Bij dat haalbaarheidsonderzoek is het van belang dat er een heldere inhoudelijke visie op onderwijs en benodigde huisvesting ligt. Omdat hier (in een aantal gevallen) meerdere maatschappelijke organisaties betrokken zijn, is het belangrijk hierover overeenstemming te bereiken. Hierbij kan het nodig zijn tijdelijke externe expertise in te schakelen, om dit proces goed te begeleiden. Gevraagd wordt hiervoor een bedrag van € 25.000 incidenteel te reserveren.

68b. Multifunctionele verenigingshal

Vanuit een motie uit de raad is aan het college opdracht gegeven een oplossing te vinden voor een bouwlocatie voor met name CV de zware jongens en overige bouwende carnavalsverenigingen. Het college heeft besloten om deze motie uit te voeren. Door SEB is een inventarisatie uitgevoerd vanuit cultuur wie van de bouwlocatie gebruik moet kunnen maken. Met deze gegevens dient er een haalbaarheidsstudie uitgevoerd te worden omtrent een geschikte locatie en daarbij behorend bouwvolume, constructie en omgevingsinrichting.

Deze haalbaarheidsstudie zal inzicht geven voor benodigd krediet om tot realisatie met daarbij behorend bouwplan te komen. Het financiële effect van een eventueel krediet is nog niet verwerkt in deze Nota Kaders.

Risico's:

Indien de haalbaarheidsstudie tot een positief besluit leidt, moet rekening worden gehouden in nieuwe kosten (kapitaallasten) voor de daadwerkelijke realisering van de hal.

68c. IHP Onderwijs

Een voorbereidingskrediet, € 250.000,-, voor de periode 2019-2020, beschikbaar te stellen ter uitvoering werkzaamheden haalbaarheidsstudies a.d.h.v. van het door college vastgestelde IHP onderwijs 2018.

Per schoollocatie een indicatieve planning van de uitvoering van bovengenoemde prioritaire locaties. De start geeft het kick-off moment weer. Dit is een eerste bijeenkomst tussen gemeente (beleid en vastgoed) en de betrokken schoolbesturen. De kwantitatieve analyse is een vertaling van de totale ruimtebehoefte van alle relevante ruimtevragers (onderwijs en aanvullende ruimtevragers vanuit beleid). De kwalitatieve analyse is een moment waarop bekeken wordt welke ingrepen bij de verschillende alternatieven horen. Hiervoor is externe, bouwkundige, expertise benodigd. Het plan voor de toekomst geeft de alternatieven aan met hun consequenties ruimtelijk en financieel. Deze alternatieven worden per locatie met benodigde consequenties aangeboden aan de raad ter besluitvorming.

Normaliter doet een schoolbestuur een aanvraag voor huisvesting (op basis van de verordening). In dit geval ligt er een gedragen IHP en neemt de gemeente het initiatief om Multi Functionele Accommodaties (MFA) te realiseren (door renovatie, uitbreiding of nieuwbouw). Door dit initiatief bij de gemeente te beleggen wordt de gemeente in staat gesteld om de huisvesting qua beleid breed te beschouwen waarbij ook andere ruimtevragers die een beleidsdoel dienen betrokken worden. Het beoogde resultaat zal een viertal MFA's zijn die bouwkundig voorbereid zijn op een duurzaam gebruik. Hierbij wordt zowel naar duurzaam gebruik van materialen, duurzaam gebruik van energie en naar een optimaal flexibele indeling gekeken. Het financiële effect van een eventueel krediet is nog niet verwerkt in deze Nota Kaders.

68d. Dekking visie, multifunctionele hal en IHP uit reserve Vastgoed

Voorstel is om de posten 68a t/m 68c te dekken uit de vastgoed reserve. Deze wordt gevoed door de verkopen van gemeentelijk vastgoed.

69. Kinderraad

In het coalitieprogramma wordt gesteld: "Het is daarnaast van groot belang dat onze kinderen en jongeren kennis hebben van onze democratie en hieraan actief deelnemen. Deze periode worden de huidige acties geïnventariseerd en aan de hand daarvan bekeken of extra inzet noodzakelijk is. Daarbij wordt ook de mogelijke oprichting van een kinderraad betrokken."

Er is een verkennend gesprek geweest met een mogelijke partner. Kosten zouden dan € 10.000 per jaar dragen.

70. Indexering intensieve relaties (circa 1,4%)

De intensieve subsidies in het sociaal domein worden jaarlijks geïndexeerd. Echter, deze kosten zijn niet begroot. Voorgesteld wordt het Indexeringscijfer van het CPB te volgen, voor 2019 1,4%. Deze verhoging wordt gedekt vanuit de takendiscussie met deze sturingsrelaties.

Bijlage 1 - Kaders & uitgangspunten programmabegroting 2020-2023

Algemeen

De richtinggevende uitspraken en kaders zijn cruciale elementen voor de Programmabegroting voor het jaar 2019 en volgende jaren. Daarnaast zijn er nog vele andere elementen, die een bijdrage leveren.

Op 22 december 2011 is door uw raad besloten de "Toekomstvisie gemeente Valkenswaard" als leidraad te gebruiken bij toekomstige besluitvorming. Dit strategische document vormt het vertrekpunt voor de toekomstige begrotingen. In deze Nota kaders is een nadere vertaling opgenomen naar strategische doelen, die als richtsnoer kunnen dienen voor het toekomstige beleid.

Uitgangspunten 2020

- Het (basis)vertrekpunt is de Programmabegroting 2019-2022;
- De toekomstvisie is het strategisch richtinggevend document;
- Een structureel sluitende meerjarenbegroting (zie hierna);
- De indeling van de programma's en paragrafen is conform de door raad vastgestelde programma- en productindeling en parafenindeling;
- Een programma is gebaseerd op de drie w-vragen: wat willen wij bereiken, wat gaan wij daarvoor doen, wat mag het kosten?;
- Ter onderbouwing worden indicatoren vermeld (art. 2, lid 3, Financiële Beheersverordening);
- De doelstellingen en beoogd maatschappelijke effecten uit strategische beleidsdocumenten met een meerjarig karakter, vastgesteld door de raad, worden in ieder geval opgesomd bij de programma's (1e w-vraag);
- Indien mogelijk wordt een aanvang gemaakt met het integreren – op hoofdlijnen – van de doelstellingen en beoogd maatschappelijke effecten van het bestaande beleid (1e w-vraag);
- Het SMART-principe wordt gehanteerd bij de uitwerking van een programma en product;
- Door de ontschotting biedt de algemene uitkering meer beleidsvrijheid. De besteding van de algemene uitkering kan, binnen de wettelijke marges, zelf worden bepaald;
- Er wordt slechts voor het begrotingsjaar een inschatting gemaakt van de te verwachten loon- en prijsstijgingen met daartegenover indexering van de tarieven, belastingen en accres in de algemene uitkering. In de meerjarenramingen worden geen loon- en prijsstijgingen geraamd, niet in de lasten en niet in de baten.
- Voor 2020 geldt dat op basis van de begrote subsidieomvang in relatie tot het vastgestelde subsidiebeleid 2016 wordt bekeken aan welke instellingen subsidie wordt versterkt. Hierbij wordt onder meer gebruik gemaakt van de subsidie adviescommissie. Uitgangspunt is te blijven binnen de uiteindelijk definitieve begrote subsidieomvang. Voor subsidierelatie met personeel wordt bij toekenning van subsidie bepaald of er al dan niet moet worden geïndexeerd.
- Voor de bestemmingsheffingen hanteert de gemeente maximaal 100% kostendekkendheid als uitgangspunt. De exacte tarieven en voorwaarden voor alle belastingen en heffingen worden jaarlijks bij verordening bepaald.

Rente

De commissie BBV heeft aangegeven dat het percentage dat gebruikt wordt voor de toerekening aan investeringen een gemiddeld rentepercentage moet zijn van onze huidige leningenportefeuille. De afwijking hierop mag maximaal 0,5% zijn. Op dit moment betalen we gemiddeld zo'n 2,5% op de externe financiering. Op basis hiervan stellen we voor om een rentepercentage van 2,5% te hanteren.

Structureel sluitende begroting

De uiteindelijke doelstelling is een structureel sluitende begroting, op basis van integraal financieel beheer, en een zorgvuldige en integrale afweging tussen bestaand en nieuw beleid via een jaarlijkse prioriteitendiscussie binnen de Nota Kaders Begroting.

Begrotingstoets

De Programmabegroting wordt onderworpen aan de gebruikelijke begrotingstoets, waarbij rekening gehouden wordt met het Gemeenschappelijk Toezichtkader. Ieder jaar verschijnt de begrotingscirculaire van de provincie, deze wordt ook aan de raad gestuurd.

Rechtmatigheid

Wij zullen zorgdragen dat wij een goedkeurende rechtmatigheidsverklaring blijven behouden.